

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2012-07-17
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
6499-12 E
Enhet 2:1

KONKURRENSVERKET

2012-07-17

Avd

Dnr

Doss

Aktbil

SÖKANDE

Akademibokhandelsgruppen AB, 556046-8448
Box 15200
104 65 Stockholm

MOTPART

Göteborgs Stads Upphandlings Aktiebolag, 556070-5054
Stora Badhusgatan 6
411 21 Göteborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 148796

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsratten@goteborg.dom.se

Expeditionstid
måndag - fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Göteborgs Stads Upphandlings AB (Upphandlingsbolaget) genomför en ramavtalsupphandling av Litteratur för tryckta böcker och ljudböcker, dnr 0319/11. Upphandlingen genomförs med ett öppet förfarande.

Av tilldelningsbeslut den 7 maj 2012 framgår att Upphandlingsbolaget valt att teckna avtal med fyra andra leverantörer än *Akademibokhandelsgruppen AB*.

YRKANDEN M.M.

Akademibokhandelsgruppen AB (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att de ordböcker och språkkurser som bolaget angett godkänns och att utvärderingssumman räknas om.

Bolaget anför bl.a. följande.

Upphandlingsbolaget har beslutat att inte acceptera 9 av 45 angivna tryckta böcker och 39 av 45 angivna ljudböcker då dessa var ordböcker och språkkurser.

I förfrågningsunderlaget punkten 1.1 *Krav på produkten* anges vilka kategorier av tryckta böcker och ljudböcker som efterfrågas, bl.a. språkkurser.

I utvärderingsbilagan har Upphandlingsbolaget valt att korrigera specifikationen av vad för typer av böcker, både tryckta böcker och ljudböcker, som accepteras. I bilagan anges: *För att uppnå kravet på en stor bredd och djup i sitt sortiment på utländsk litteratur har följande produkter inte*

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

accepterats: Ordböcker, ordlistor, språkläror som är en uppräknig av ord från ett visst språk eller ämnesområde. En ordbok kan också vara en tvåspråkig bok som översätter ord mellan två språk utan att förklara ordens betydelse. Produkter som angetts på ett annat språk som ej finns med på bilaga, språkutlåning.

Av LOU följer bland annat krav på transparens, dvs. öppenhet och förutsebarhet. Anbud får inte heller prövas mot andra kriterier än de som angetts i annonsen/ förfrågningsunderlaget.

Det framgår inte av förfrågningsunderlaget att ordböcker inte godkänns som "skön- och facklitteratur". Enligt bolagets uppfattning, men också enligt Dewey Decimal Classification och SAB klassifikationssystem, som är de mest använda i Sverige och internationellt, är ordböcker klassificerade under språkvetenskap och därmed klassificerad som facklitteratur.

Avseende språkkurser framgår tydligt i förfrågningsunderlaget att dessa godkänns utan några begränsningar. Upphandlingsbolaget anger först i samband med att utvärderingsbilagan sänds till anbudsgivarna att de avser att begränsa vad för typ av språkkurs som accepteras.

Bolaget begär således på ovan angivna skäl att förvaltningsrätten beslutar att Upphandlingsbolaget gör en rättelse och godkänner de ordböcker och språkkurser som bolaget angett och att utvärderingssumman räknas om.

Upphandlingsbolaget bestrider bolagets yrkande och yrkar för egen del att ansökan ska avslås.

Till stöd för talan anförs bl.a. följande.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

Upphandlingen har genomförts i enlighet med gällande lagstiftning och de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna. Upphandlingsbolaget har i aktuell ramavtalsupphandling inbjudit till anbudsgivning på litteratur avseende pappersböcker och ljudböcker med och utan biblioteksutrustning. De upphandlande myndigheter som kommer att avropa från ramavtalet är till största del kommuner. Många av kommunernas invånare är av utländsk härkomst och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig utsträckning för att till fullo kunna tillgodogöra sig innehåller i en bok om den är skriven på svenska. Det finns även invånare som behärskar det svenska språket men som berikas av att kunna läsa böcker även på ett annat språk. I anledning av detta måste ramavtalsleverantörerna ha ett brett sortiment, även av utländska skön- och facklitteratur, för att överhuvudtaget kunna fylla de upphandlande myndigheternas behov.

Det krav som bolaget hänvisar till i sin ansökan om överprövning "1.1. Krav på produkten, Krav, Omfattning" är ett kvalificeringskrav avseende omfattningen på upphandlingen. Kravet har ingen koppling till vad som utvärderas i upphandlingen.

Vad som utvärderas i upphandlingen är leverantörernas sortimentsbredd, vilket framgår av "1.1. Krav på produkten, Utvärderas, Sortimentsbredd" Anledningen till att sortimentsbredden utvärderas är för att säkerställa att leverantörerna har en sortimentsbredd som gör att de upphandlande myndigheterna ska kunna tillgodose sina invånares behov av utländsk litteratur.

Av kravet framgår följande:

"Leverantören ska ha stor bredd och djup i sitt sortiment och det ska vara möjligt att beställa litteratur som inte finns i det ordinarie sortimentet, dvs. en bok som inte finns i leverantörens webbhandel. Med bredd och djup i sortimentet avses att leverantören ska ha både svensk och utländsk litteratur i sitt sortiment. Leverantören ska kunna leverera ett brett sortiment av

utländsk litteratur varav litteratur på engelska är ett krav. I bilaga, Språkutlåning, visar vi exempel på Göteborgs Stadsbiblioteks utlåning av utländska språk. Leverantören ska minst kunna leverera tryckta böcker på 8 olika språk (exkl. svenska) och ljudböcker på 4 olika språk (exkl. svenska) av de angivna språken i bilagan. Om anbudsgivaren kan leverera litteratur på fler utländska språk än de efterfrågade obligatoriska 8 respektive 4 språken så är detta föremål för en utvärdering. Anbudsgivarna ska till sitt anbud bifoga en redogörelse på vilka språk de kan leverera utländsk litteratur på. Redogörelsen görs på flik 2 och 3 i excelbilagan, Prislista.”

På excelbilagan, Prislista finns följande information:

”Det är obligatoriskt för anbudsgivaren att kunna leverera tryckta böcker på 8 olika utländska språk (exkl. svenska språket) av de angivna språken i bilaga, Språkutlåning. Anbudsgivaren ska visa detta genom att ange språk samt ett exempel på en tryckt bok i de gröna positionerna nr 1-8 i listan nedan. Ett av leverantören redovisade språk ska vara på engelska språket. Om anbudsgivaren kan leverera tryckta böcker på fler utländska språk än de obligatoriska 8 språken, så är detta föremål för en utvärdering. Anbudsgivaren visar detta genom att ange språk samt ett exempel på en tryckt bok i de röda positionerna nr 1-45 i listan nedan. Angivna böcker ska kunna levereras i enlighet med de i upphandlingen ställda kraven. Beställaren kan komma att göra testbeställningar på av leverantören angivna språk och böcker.”

Under anbudstiden inkom ett antal frågor som från anbudsgivarna, vilka Upphandlingsbolaget besvarade för att förtydliga innebörden och omfattningen av upphandlingen för anbudsgivarna. Samtliga frågor och svar har kommit alla som hämtat förfrågningsunderlag till del. Dessa frågor och svar måste för varje, inom området, någorlunda välinformerad anbudsgivare ha förtydligat att vad som efterfrågas i kravet sortimentsbredd i upphandlingen är skön- och facklitteratur för att uppfylla de upphandlande

myndigheternas invånarareas behov av att läsa böcker. De ordböcker och språkkurser som Akademibokhandeln har offererat, ex.vis. Kurdish (Sorani)-English/English-Kurdish (Sorani) kan inte anses som att anbudsgivaren kan erbjuda litteratur på Sorani till myndigheternas invånare.

Trots en utförlig information om upphandlingens syfte och de upphandlande myndigheterna behov har Akademibokhandeln vad avser tryckta böcker offererat ordböcker och språkkurser på 9 av 45 positioner och vad avser ljudböcker offererat ordböcker och språkkurser på 39 av 45 positioner. Ordböcker och språkkurser accepteras inte vid utvärderingen eftersom ordböcker och språkkurser inte visar att leverantören har en stor bredd och djup i sitt sortiment av utländska litteratur.

Akademibokhandeln har inte heller lidit och riskerar inte heller att lida skada på grund av den påstådda överträdelsen. Som framgår av tilldelningsbeslut och utvärderingsprotokoll rangordnades Akademibokhandeln's anbud som det sämsta anbudet i upphandlingen. Om ordböcker och språkkurser ska beaktas vid en ny utvärdering så gäller detta förhållande för samtliga anbudsgivare. Även vid en sådan utvärdering så hade Akademibokhandeln's haft det högsta jämförelsepriset.

DOMSKÄL

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upp-

handlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingen ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

En förutsättning för att förvaltningsrätten ska besluta om åtgärder enligt LOU är att den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i eller någon av de principer som anges i lagstiftningen och att en leverantör till följd av detta lidit eller kan komma att lida skada.

Av principerna om transparens och likabehandling följer att den upphandlande myndighetens krav och utvärderingsmodeller ska ha angetts på ett sätt som är tillräckligt tydligt för att varje leverantör ska kunna skapa sig en bild av möjligheterna att lägga ett konkurrenskraftigt anbud. Höga krav bör ställas på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett förfrågningsunderlag, även om vissa brister och oklarheter får godtas (jfr RÅ 2002 ref. 50).

Upphandlingsbolaget har bjudit in leverantörer att lämna anbud i ramavtalsupphandling av bl.a. utländsk litteratur avseende tryckta böcker och ljudböcker.

I förfrågningsunderlagets punkt 1.1 KRAV PÅ PRODUKTEN anges *dels* krav på leverantören att kunna leverera tryckta böcker och ljudböcker enligt angivna krav, *dels* vad som kommer att utvärderas, nämligen sortimentsbredd. Med sortimentsbredd avses bl.a. att leverantören ska ha stor bredd och stort djup i sitt sortiment gällande både svensk och utländsk litteratur. Leverantören ska kunna leverera ett brett sortiment av utländsk litteratur varav litteratur på engelska språket är ett krav. Leverantören ska kunna leverera tryckta böcker på minst 8 olika språk och ljudböcker på 4 olika språk av angivna språk i bilagan, Språkutlåning. Om anbudsgivaren

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2**DOM**

kan leverera litteratur på fler utländska språk än de efterfrågade obligatoriska språken så är detta föremål för utvärdering. – Av bilaga, *Prislista* framgår att anbudsgivaren får 0,5 procent prisavdrag på sitt utvärderingspris för varje ytterligare språk som erbjuds utöver de obligatoriska.

I anledning av frågor från anbudsgivarna har Upphandlingsbolaget i svar förtydligat innebörden och omfattningen av upphandlingen och sammanfattningsvis angett att syftet är att kunna erbjuda utländsk skön- och facklitteratur för att kunna tillgodose invånarnas behov av litteratur.

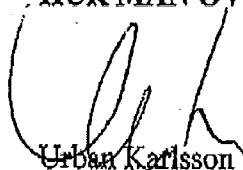
Det kan konstateras att förfrågningsunderlaget i nu klandrade delar kunde ha varit mer klargörande vad avser utvärderingskriteriet sortimentsbredd. De korta beskrivningar som lämnats i förfrågningsunderlaget och de förtydliganden som lämnats i *Frågor och svar* under anbudstiden får dock anses ge tillräckligt klart uttryck för att det är skön- och facklitteratur i dess mer alldagliga betydelse som avses och inte ordböcker och språkkurser. Att bl.a. klassifikationssystemet för svenska bibliotek klassar ordböcker och språkkurser som litteratur saknar därför betydelse, liksom att språkkurser omfattas av leveranskravet. Förfrågningsunderlaget med de förtydliganden som lämnats under anbudstiden får därför anses utformat med sådan tydlighet att det för alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare varit möjligt att bilda sig en klar uppfattning om vad den upphandlande myndigheten efterfrågar och utifrån detta kunna lämna ett konkurrenskraftigt anbud och förutse hur deras anbud skulle komma att bedömas vid utvärderingen. Skäl för ingripande enligt LOU på denna grund saknas därför.

Sammanfattningsvis innebär det som bolaget anför och har visat inte att Upphandlingsbolaget har brutit mot någon bestämmelse i LOU, varför bolagets ansökan ska avslås.

Det noteras att Akademihandeln vid en ny utvärdering med beaktande av prisavdrag även för ordböcker och språkkurser rätteligen synes ha det näst högsta jämförelsepriset.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Urban Karlsson

Rådman

Föredragande i målet har varit föredraganden Michaël Koch.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU